

Zbornik *Aci Bertoncelj – apostol slovenske klavirske in komorne glasbe 20. stoletja*

Kulturni doma Franca Bernika, Domžale 2016; 254 str., 32,00 €

Že tri leta je minilo, odkar je izšla monografija *Aci Bertoncelj – apostol slovenske klavirske in komorne glasbe 20. st.*

tja. Kot urednika sta se podpisala muzikolog **Franc Križnar** in slovenist **Milan Marinič**, zadnji tudi njegov someščan. S *Kulturnim domom Franca Bernika Domžale* in njegovo direktorico **Cveto Zalokar Oražem** ter podporo župana *Občine Domžale*, **Tonija Dragarja**, so poskrbeli za izid obširnega kompendija, ki zajema tako vse vidike Bertoncljevega življenja in delovanja kot tudi oris glasbenega dogajanja po Sloveniji v tistem času življenja in delovanja A. Bertonclja: 1939–2002.

Poleg urednikov je pri pripravi monografije s svojimi prispevki sodelovalo še 19 avtorjev iz različnih strok (novinar, muzikologi, zgodovinar, pedagoginja, skladatelji, glasbeniki, režiser in koreograf ter slikar). Poleg vsebinsko tehtnih prispevkov vsebuje monografija veliko slikovnega gradiva; tako fotografij kot tudi fotokopij notnega gradiva, programskih listov z različnih koncertov ter dokumentov (pisem, kritik koncertov, uradnih dokumentov ipd.), ki bralca še bolj pritegnejo k vsebini.

O našem velikem pianistu tako lahko izvemo skoraj vse: o njegovi osebnosti, rodbinskem ozadju, začetkih in nadaljevanju šolanja, sodelovanju z najrazličnejšimi glasbeniki, službi

v *RTV Slovenija*, o njegovem pedagoškem delovanju na *Akademiji za glasbo v Ljubljani*, o njegovih vplivih na glasbeno življenje v različnih regijah po Sloveniji in še mnogo več.

V knjigi je mogoče najti veliko različnih preglednic, med drugim natančen pregled njegovega glasbenega šolanja in pomembnih koncertov z datumi, seznam pomembnih koncertov po posameznih letih, kdaj in kje je služboval, kdaj, kje in kaj je s kom posnel, zajet je celo seznam solističnih nastopov njegovih študentov.

Pričevanja v monografiji so tako dokumentarne kot tudi bolj osebne narave (Schiff, Krečič, Fugger, Bravničar, Marinič).

Dobrih 250 strani debela knjiga ni zgolj več kot dostojen spomenik osebnosti Acija Bertonclja, temveč je vreden dokument o vsem glasbenem dogajanju v Sloveniji v celotni drugi polovici 20. stoletja. Monografija je pregledna, poglavja v njej so premišljeno zasnovana in tvorijo smiselno zaokroženo celoto. Tudi v grafičnem pogledu, z vsem fotografskim in drugim gradivom, je privlačna in v takšni obliki dostopna radovednejšem in tudi tistim, željnim bolj poglobljenih informacij bodisi o glasbeniku samem ali o glasbenem dogajanju v času, v katerem je deloval.

Muzikolog, glasbeni kritik in eden od dveh urednikov monografije, **Franc Križnar**, je zajel v svojem prispevku vse Bertoncljeve življenjske in delovne prelomnice, novinar **Matjaž Brojan** je orisal njegovo rodbinsko ozadje, muzikolog **Jurij Snoj** se je posvetil bolj podrobnemu orisu njegove življenjske poti.

Naslednji prispevki so umestili Bertoncljevo delovanje in vplive na kulturno življenje Domžal: zgodovinar **Miroslav Stiplovšek** je napisal prispevek o umetnikovem programskem vodenju in sodelovanju na festivalu v Grobljah. Prispevek doktorice pedagoških znanosti **Veronike Šarec** opisuje glasbeno življenje v Domžalah in okolici v drugi polovici 20. stoletja in umešča tudi pomembno Bertoncljevo vpetost vanj. Skladatelj in pedagog **Tomaž Habe** je prispeval svoj pogled na Bertoncljevo sodelovanje na domžalski glasbeni sceni. Muzikolog **Mihael Kozjek** je med drugim dodal seznam vseh njegovih koncertov v Grobljah in v *KD Franca Bernika* v Domžalah.

Tri muzikologinje so orisale njegove poustvarjalne in pedagoške dejavnosti: **Tjaša Ribizel** je iz različnih časopisnih objav sintetizirala Bertoncljevo pomembno vlogo v slovenski klavirski glasbi 20. stoletja, **Manja Flisar Šauperl** je predstavila njegovo obsežno pianistično dejavnost na severovzhodu naše države, **Urška Šramel Vučina** se je osredotočila na njegovo pedagoško dejavnost v Velenju in na tekmovanje, ki so

ga poimenovali po njem. Na koncu prispevka so navedeni nagrajenci tekmovanj in pomembnejših koncertov njegovih dijakov v *Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega* v Velenju.

O Bertoncljevi dejavnosti na *RTV Slovenija* sta pisala muzikolog **Marko Šetinc** in pianist **Leon Engelman**. Zadnji je vključil tudi podrobni tabeli minutaže Bertoncljevih posnetkov po letih in število snemanj po področjih (solistična, komorna glasba ipd.). **Henrik Neubauer**, upokojeni režiser in koreograf, je predstavil Bertoncljevo sodelovanje v okviru *Festivala Ljubljana*. Pianist in profesor **Hinko Haas** je predstavil njegovo pedagoško dejavnost na *Akademiji za glasbo* v Ljubljani in poustvarjalno dejavnost v *Klavirskem duu Bertoncelj – Haas*. V njegovem prispevku so poleg njegovih osebnih izkušenj z Bertoncljem navedena imena vseh Bertoncljevih študentov in tudi pričevanja dveh od njih, Marka Hribernika in Benjamina Govžeta; v drugem delu prispevka pa vse o njunem duu, od pomembnejših koncertov do krstnih izvedb, snemanj in kritik.

Nekaj je tudi prispevkov bolj osebne narave: **Milan Marinič**, eden od urednikov monografije, slovenist in nekdanji direktor *KD Franca Bernika* v Domžalah, je v svojem zapisu podal nekaj dragocenih misli našega velikega umetnika in svoj pogled nanj. Violinist **Dejan Bravničar** je svoj prispevek obarval z izkušnjami z Bertoncljem kot s človekom in sodelavcem, tudi z umetniškim v triu z violončelistom Cirilom Škerjancem. Skladatelj in nekdanji dekan *Akademije za glasbo* **Pavel Mihelčič** je napisal osebno obarvan zapis, objavil je tudi del njunega intervjuja. Iz zapisa izvemo, kako ga je skladatelj slišal in videl kot izjemnega interpreta tudi sodobne glasbe. Kot zadnji v osrednjem delu monografije je umeščen osebni zapis nekdanjega študenta, ki mu je bil v zadnjih letih življenja zelo blizu, **Simona Krečiča**. V zapisu je zajetih nekaj duhovitih anekdot, ki Acija Bertonclja še najbolj prikažejo takšnega, kakršen je res bil: duhovit, razgledan, včasih oster, a vselej dobronameren.

V rubriki *Dodatki* so kratki prispevki skladatelja in dirigenta **Iva Petrića**, violončelista in dirigenta ter njegovega komornega partnerja, **Heinricha Schiffa** ter akademskega slikarja **Danijela Lovra Fuggerja**, ki je naslikal Bertoncljev portret tri tedne pred njegovo smrtjo.
